

Jak pracować metodą projektów?

Jedną z najbardziej ambitnych i skutecznych metod edukacji jest projekt, czyli samodzielna praca uczniów – indywidualna lub zespołowa – nad zadanym tematem. Może trwać kilka tygodni lub miesięcy. Projekt to także dobre przygotowanie do dorosłego życia – w wielu zawodach już dziś pracuje się przecież od projektu do projektu.

Projekt pod tytułem „Rzeka” może być semestralnym lub całorocznym zadaniem dla klasy w gimnazjum czy liceum, realizowanym przez jednego lub kilku nauczycieli. Na biologii uczniowie badają faunę i florę rzeki, która przepływa przez ich miejscowość, prowadzą obserwacje (jak zmienia się zanieczyszczenie wody i od czego to zależy). Na geografii analizują składniki dna i linii brzegowej, opisują znaczenie rzeki dla ekosystemu i gospodarki regionu. Na historii sięgają do archiwów miejskich, badają dzieje terenów nadrzecznych, konflikty własnościowe. Opisują, jak rzeka służyła rozwojowi miasta, analizują, kto i za co organizował przeprawy i mosty, opisują bitwy, które toczyły się nad rzeką. Właściwie prawie każdy projekt może być międzyprzedmiotowy, ale zwykle łatwiej go prowadzić „w pojedynkę”.

Tematy projektów. A jeżeli nie ma rzeki? Cóż, może jest góra? Las? Ruiny fabryki? Stara bożnica czy cerkiew? Można też zrobić projekt o zakładaniu własnej firmy, o bankach i kredytach. O starożytnym teatrze greckim, o początkach filmu, o historii komiksu. Na matematyce można realizować projekt „Największe budowle świata” i obliczać ich objętość (to wcale nie jest łatwe) albo projekt „Ruch drogowy w naszym mieście”, którego efektem będzie mapa natężenia ruchu samochodów na wybranych skrzyżowaniach w zależności od pory dnia, a może nawet propozycje usprawnienia pracy sygnalizacji świetlnej.

To wszystko wymaga określenia celów (co badamy, co robimy i po co?) oraz podziału na kilkusobowe zespoły. Uczniowie muszą zaplanować etapy pracy – zbieranie informacji (obserwacja, zdjęcia, eksperymenty, wywiady z ekspertami i mieszkańcami), opracowanie informacji, przygotowanie prezentacji – oraz sprawiedliwie podzielić się pracą. Warto też przewidzieć tzw. punkty kontrolne, kiedy uczniowie wraz z nauczycielem sprawdzają, czy praca toczy się zgodnie z planem.

Rolą nauczyciela z klasą jest inspirowanie i nadzorowanie uczniów, reagowanie, gdy spada motywacja, pojawiają się konflikty w zespole. Gdy projekt jest realizowany równocześnie przez kilka zespołów, muszą uzgodnić zasady pracy tak, by uczniowie co jakiś czas wymieniali się informacjami, a na koniec przygotowali wspólną prezentację (np. podczas święta szkoły). Na taką prezentację warto zaprosić społeczność lokalną, uczniów z innych szkół, władze gminy i media. Oczywiście, dobrze jest również „powiesić ją w internecie” (np. na stronie szkoły czy Centrum Edukacji Obywatelskiej).

Komputery w projekcie. Trudno dziś sobie właściwie wyobrazić projekt edukacyjny realizowany bez pomocy komputera i Internetu. Dostępnych jest wiele programów i narzędzi, które ułatwiają pracę na wszystkich etapach – wyszukiwanie i gromadzenie danych, sporządzanie tabel i wykresów, pisanie i redagowanie tekstu, montowanie filmów, obróbka zdjęć i dźwięku, przygotowanie prezentacji multimedialnej itp. Nie oznacza to, że należy ograniczać się do Internetu jako źródła wiedzy – wręcz przeciwnie, projekt może być okazją do „zaprzyjaźnienia się” uczniów z książkami – encyklopediami, słownikami, albumami, monografiami tematu... uczniowie powinni też samodzielnie zbierać informacje o świecie (np. robić wywiady ze świadkami badanych wydarzeń), a gdy to możliwe – nawiązać kontakty z ekspertami w danej dziedzinie (choćby drogą e-mailową).

Komputer wykorzystywany w realizacji projektu ułatwia zrozumienie i zapętnienie. Co mnie zaskoczyło? To, że niewielkim wysiłkiem mogą urozmaicić swoje lekcje. Odkryłam też nową fantastyczną drogę komunikacji z uczniami – mailową...

Dorota Ogaza, nauczycielka wos, Gimnazjum nr 4 w Katowicach

I. Królowa metod na literę p

Dobry, czyli jaki? Dobry projekt to taki, który pogłębia szkolną edukację i jest powiązany z programem nauczania, a zarazem wiąże pracę umysłową z sensowną działalnością praktyczną. Nauczanie projektowe zostało wprowadzone w szkołach amerykańskich ponad 100 lat temu i szybko stało się popularne zwłaszcza w Anglii i Danii. W Polsce pierwsze projekty edukacyjne podjęto już w końcu lat 20-tych ubiegłego wieku!!

Cechy dobrych projektów edukacyjnych:

- ◆ związek z życiem poza murami szkoły;
- ◆ równoczesne zdobywanie wiedzy i umiejętności;
- ◆ łączenie treści edukacyjnych z różnych dziedzin;
- ◆ jasne cele, najlepiej ustalane wspólnie z uczniami;
- ◆ dobra instrukcja zawierająca: temat, cele, metody pracy, terminy, kryteria oceny;
- ◆ wyznaczone terminy realizacji całości oraz poszczególnych etapów;
- ◆ klarowny podział odpowiedzialności;
- ◆ dominuje praca zespołowa, ale jest też indywidualna;
- ◆ znane kryteria oceny;
- ◆ rezultaty pracy prezentowane publicznie.

Dla mnie ważne jest, że uczniowie klasy pierwszej mogli zobaczyć, że na matematyce nie musi być nudno, że można pracować różnymi metodami, które przynoszą dobre efekty i dają satysfakcję. Niedługo na korytarzu zawisną prace uczniów, które będą oglądane przez wszystkich odwiedzających szkołę.

Beata Prokop - projekt „Łączycyca w liczbach i nie tylko...”

Pytania do zespołu. Przed przystąpieniem do pracy uczniowie powinni wspólnie zastanowić się:

- ◆ Dlaczego taki właśnie projekt robimy?
- ◆ Co dobrego przyniesie jego realizacja? Kto i jak skorzysta?
- ◆ W jaki sposób będziemy pracować? Jak się zorganizujemy?
- ◆ Kto jest odpowiedzialny za realizację poszczególnych zadań?
- ◆ W jakim czasie będzie realizowany i kiedy możemy się spodziewać rezultatów?
- ◆ Kto może nam pomóc?
- ◆ Jakie zewnętrzne warunki muszą być spełnione?
- ◆ Jakie trudności możemy napotkać?
- ◆ Jakie są ewentualne koszty realizacji?

Projekt a motywacja. Projekt jest doskonałym sposobem zwiększenia motywacji uczniów. Samodzielność, świadomość wagi zadań, możliwość decydowania o ich realizacji powodują, że zwykle nie trzeba dodatkowo ich zachęcać do pracy. Najlepsze rezultaty osiąga się wówczas, gdy zarówno nauczyciel, jak i uczniowie są przekonani o wartości i użyteczności gromadzonej wiedzy i nabywanych umiejętności.

Kształcenie umiejętności. Praca metodą projektów służy rozwijaniu ważnych w szkole i życiu umiejętności, takich jak:

- ◆ przyjmowanie odpowiedzialności;
- ◆ twórcze myślenie;
- ◆ samodzielne uczenie się;
- ◆ planowanie i organizacja pracy;
- ◆ zbieranie i selekcjonowanie informacji;
- ◆ współpraca w grupie;
- ◆ rozwiązywanie problemów;
- ◆ podejmowanie decyzji;
- ◆ komunikowanie się;
- ◆ ocenianie własnej pracy;
- ◆ prezentacja jej efektów.

Rola nauczyciela. Metoda wymaga od nauczyciela sporego zaangażowania – wcześniejszego przygotowania „zaplecza” (np. pracowni komputerowej czy miejsca do prowadzenia eksperymentów z fizyki), określenia wstępnych celów i zadań, zasad organizacji pracy zespołów zadaniowych, a wreszcie – czuwania nad ich pracą i udzielania pomocy przy przygotowaniu prezentacji. Uwalnia jednak nauczyciela od wielu rutynowych obowiązków, a obu stronom – zarówno uczniom, jak i nauczycielowi – przynosi (prawie zawsze...) sporą satysfakcję.

Cieszę mnie, kiedy uczniowie mogą samodzielnie pracować, a moja rola ogranicza się jedynie do roli organizatora. Zdaję sobie sprawę, że na lekcjach nie można prowadzić tego typu zajęć stale, ale staram się to robić zawsze, kiedy jest to możliwe. W sposób naturalny przełamuje się stereotypowe postrzeganie szkoły jako instytucji nudnych lekcji, kiedy dużo mówi nauczyciel, a uczeń jedynie odpowiada na stawiane mu pytania.

Iwona Czus, Gimnazjum nr 9 w Zabrze

II. Projekt w czterech krokach

I. Przygotowanie

Ciążar realizacji spoczywa zwykle na nauczycielu, a do jego zadań należy wybór głównego celu projektu i obszaru tematycznego. Najpierw powinien on tak zaprezentować sytuację problemową, by zaciekawić uczniów, a może nawet sprowokować ich do działania. Następnie muszą powstać zespoły zadaniowe – metodą losowania, samodzielnego dobierania się uczniów lub celowego podziału przez nauczyciela. Trzeba również pamiętać o ustaleniu zasad współpracy w grupach i ewentualnym przypisaniu ról poszczególnym uczniom (lider,

sekretarz, sprawozdawca, człowiek od kontaktów z ekspertami czy mediami...). Jeśli projekt jest realizowany indywidualnie lub w parach, warto precyzyjnie uzgodnić zadania poszczególnych uczniów.

Ważnym etapem był etap wstępny, w którym uczniowie sami dokonali wyboru sposobu realizacji tematu projektu, kryteriów oceny oraz sami podzielili się na grupy zgodnie ze swoimi zainteresowaniami oraz możliwościami.

Iwona Bujłow, Gimnazjum nr 3 w Mysłowicach

II. Planowanie

Ten etap uważany jest przez nauczycieli za najtrudniejszy. Wybiera się obszar działania, tematykę, szacuje zasoby i szanse na pozyskanie sojuszników. Powstaje możliwie precyzyjny scenariusz działań. W planowaniu może pomóc przygotowana wraz z uczniami instrukcja projektu, w która powinna zawierać:

1. temat projektu i jego cele (w języku zrozumiałym dla uczniów)
2. źródła, w których można poszukiwać informacji (książki, internet, eksperci...)
3. sposoby realizacji projektu (wywiady z mieszkańcami, makieta, prezentacja multimedialna...)
4. zadania, które mają prowadzić do realizacji celów (opracowanie pytań do wywiadu, scenariusza filmu czy planu wycieczki)
5. harmonogram realizacji projektu (kto, co, kiedy robi)
6. sposoby i terminy konsultacji (raz w tygodniu czy rzadziej? na lekcji czy po lekcjach? wszyscy naraz, czy kolejne zespoły?)
7. sposób dokumentowania prac nad projektem (notatki, portfolio czyli teczka, blogi – jak w programie „Uczniowie z klasą”)
8. sposób prezentacji rezultatów (wystawa szkolna, publiczna prezentacja na miejskim rynku, strona internetowa?)
9. kryteria oceny projektu (np. związek z celami, korzystanie z różnorodnych źródeł informacji, atrakcyjny sposób prezentacji, poziom współpracy w zespole...).

III. Działanie

Nauczyciel wspiera działania uczniów. Obserwuje i doradza. Dzięki temu lepiej poznaje uczniów, ich mocne i słabe strony, możliwości i talenty. Może pełnić rolę eksperta; ekspertami

mogą być też specjaliści z zewnątrz lub zainteresowani danym tematem uczniowie (np. miłośniczka ptaków lub znawca starożytnego Egiptu). Nauczyciel monitoruje prace uczniów podczas wcześniej uzgodnionych konsultacjach. Systematycznie (np. raz na tydzień) rozmawia z uczniami o tym, co robią. Co do tej pory im się udało? Z czym mają kłopoty? Jakiej pomocy potrzebują? Jak wykorzystali pomysły wypracowane na poprzednim spotkaniu? Czy podejmowane działania rzeczywiście zbliżają ich do określonych wcześniej celów? A może trzeba zmodyfikować jakiś cel? Czy uczniowie dokumentują swoją pracę? Jak to, co robią zostanie wykorzystane w prezentacji? Także poszczególne zespoły mogą uzgadniać ze sobą swoje plany i sposób wykonania działań.

Prace w zespole powinny być sensownie i sprawiedliwie rozdzielone. Może w tym pomóc karta pracy zespołu, która powinna zawierać następujące rubryki:

- zadanie,
- osoby odpowiedzialne za wykonanie zadania,
- materiały potrzebne do realizacji zadania,
- terminy realizacji,
- sojusznicy.

Materiałów było bardzo dużo i mieliśmy trochę problemów z ich selekcją. Tutaj zauważyliśmy pozytywną rolę pracy w grupie. Razem decydowaliśmy o tym, co wybrać do naszej prezentacji (było przy tym trochę sporów). Niektórzy mieli problemy z dotrzymywaniem terminów realizacji poszczególnych zadań, ale widząc, że to spowalnia naszą pracę mobilizowali się.

Jolanta Prątnik – projekt „Matematyka i co dalej ...”

Jak motywować uczniów, gdy tracą zapał? Zdarza się niekiedy, że w miarę upływu czasu i piętrzenia się zawartych w harmonogramie zadań, uczniowie tracą zapał. Dzieje się tak, gdy projekt jest za długi (ciągnie się miesiącami), okazuje się niezbyt ciekawy dla uczniów lub jest realizowany „po łebkach”, bez systematycznego monitorowania ze strony nauczyciela. Jak podtrzymać (lub przywrócić) motywację uczniów? Oto kilka wskazówek doświadczonych w tym względzie nauczycieli:

- systematycznie sprawdzać, co naprawdę zostało zrobione;
- spotykać się z uczniami często, może być na krótko;
- doceniać i chwalić to, co już zrobili;
- pomagać w razie poważnych problemów;
- informować o projekcie rodziców i zachęcić do współpracy;
- promować projekt poza szkołą, nawiązać kontakt z lokalnymi mediami;
- zaangażować ekspertów i obserwatorów;
- potraktować przygotowanie publicznej prezentacji jako źródło motywacji;
- przypominać o perspektywie oceny (zaliczenia);
- oceniać i doceniać realizację poszczególnych etapów projektu;
- stosować ocenianie kształtujące (patrz: 1 zeszyt „Szkolnych inspiracji“!).

Klasa II F spotyka się w każdy piątek w pracowni komputerowej. Omawiają co już zrobili i szukają informacji w internecie. Przekazują wiadomości jednej osobie z grupy, która jest sekretarzem - wszystko zapisuje na dyskietce, a w domu ten materiał porządkuje.

Aurelia Przybył, Gimnazjum Publiczne w Ziębicach

IV. Prezentacja i ocena

Odpowiedzialność za prezentację efektów pracy biorą na siebie przede wszystkim sami uczniowie. Sposób prezentacji powinien być zaplanowany wcześniej – trzeba uwzględnić możliwości swoje i szkoły oraz określić, jaka publiczność weźmie udział w prezentacji. Nauczyciel musi oczywiście pomóc w jej zorganizowaniu od strony technicznej.

Istnieją różne formy prezentacji projektu – wielu nauczycieli uważa, że najlepsze formy szkolna wystawa lub akademia. A tymczasem paleta możliwości jest olbrzymia – od form bardzo drobnych (plakaty edukacyjne) do naprawdę poważnych (międzyszkolny festiwal nauki). Oto przykłady:

- album ilustrowany zdjęciami, szkicami, mapkami, relacjami, wierszami;
- plakat, collage, inna forma plastyczna;
- książka, broszura, ulotka, gazetka;
- prezentacja komputerowa w PowerPoint;

- prezentacja multimedialna;
- skonstruowanie modelu zjawiska, makiety budowli itp.;
- portfolio z dokumentacją, własnymi analizami itp.;
- film, nagranie dźwiękowe;
- przedstawienie teatralne, inscenizacja;
- happening, marsz;
- piknik naukowy;
- debata, dyskusja publiczna;
- szkolna lub międzyszkolna wystawa, festiwal, „targowisko” prac uczniów;
- wspólny raport z przeprowadzonego badania;
- konferencja naukowa: wykłady i prezentacje prowadzone przez uczniów;
- i wiele innych...

Dziewczyny amatorską kamerą nakręciły kilka scenek z antycznych Aten. Niedociągnięcia natury technicznej, nie zakłóciły świetnej zabawy podczas oglądania: uczyły ku czci Dionizosa, dwóch dyscyplin z igrzysk olimpijskich i sceny bitwy pod Termopilami. Całość prezentacji była przeplatana cytatami filozofów greckich i recytacją fragmentów „Antygony” Sofoklesa.

Ewa Zuber, I Liceum Ogólnokształcące w Jaworznie

Po prezentacji przychodzi także czas na refleksję i ocenę. Kryteria oceny powinny zostać ustalone już na etapie planowania (patrz: harmonogram). Nauczyciel musi się do nich odwołać, choć niekiedy w związku z różnymi nieprzewidywanymi okolicznościami konieczna okazuje się drobna modyfikacja (np. dodatkowe punkty za skuteczne *public relations*). Ocena powinna przy tym obejmować nie tylko samo wykonanie projektu, ale również współpracę zespołu oraz wkład każdego ucznia. Oceny zwykle dokonuje nauczyciel, ale może uwzględnić również ocenę koleżeńską i samoocenę uczniów.

III. Jak pracuje zespół?

Dobrze zrealizować projekt może tylko dobrze pracujący zespół. Dlatego nauczyciel powinien przekazać uczniom np. taką filozofię zespołowej pracy: Uczniowie! Zanim zaczniecie działać, przyjrzyjcie się... sobie. Jesteście niewielką grupą i raczej dobrze się znacie, ale to nie znaczy, że realizując projekt, nie będziecie mieli problemów w komunikowaniu się. Taka współpraca wymaga bowiem uzgadniania decyzji, dzielenia obowiązków i odpowiedzialności itp. Musicie temu poświęcić trochę uwagi.

♦ Warto wyłonić lidera. Będzie rozdzielał zadania, dbał o obieg informacji, pilnował terminów i kontaktował się z nauczycielem. Można też pracować bez szefa albo wprowadzić „lidera rotacyjnego”.

♦ Większe grupy (powyżej 6 osób) podzielcie na mniejsze zespoły (np. pary albo trójki).

♦ Każdy członek zespołu powinien mieć jasno określone zadanie i terminy ich wykonania.

♦ Ustalcie normy obowiązujące w grupie i sposoby rozwiązywania ewentualnych konfliktów.

Każda grupa wybrała lidera, który koordynuje pracę całej grupy. Lider jest osobą odpowiedzialną za kontakty ze mną. Raz w tygodniu omawia postępy w pracy nad realizacją projektu. Każda grupa podpisała kontrakt dotyczący zasad współpracy w grupie.

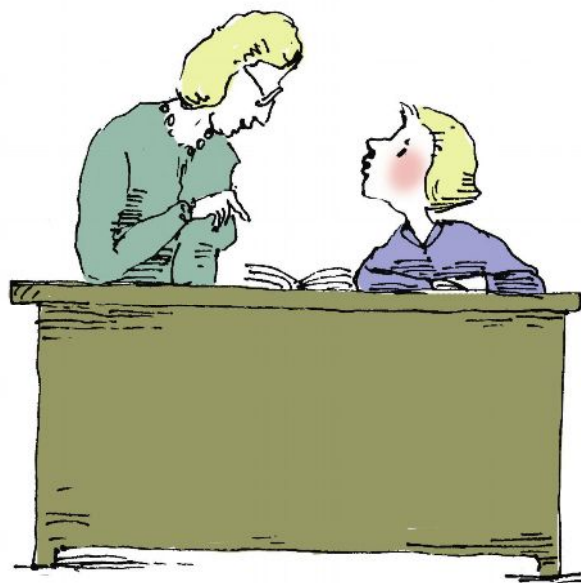
Beata Piątkowska, Zespół Szkół nr 1 w Tomaszowie Mazowieckim

Nauczycielu! Sprawa norm grupowych w trakcie realizacji projektu, zwłaszcza zespołowego, jest tak ważna, że warto poświęcić im odrębną lekcję. Wypisz na tablicy następujące zasady:

- ♦ każdy bierze odpowiedzialność za swoje zadanie;
- ♦ gdy nie dajesz sobie rady, poproś kogoś o pomoc;
- ♦ ostro dyskutujemy, ale się nie atakujemy i nie ponizamy;
- ♦ uważnie słuchamy każdej osoby;
- ♦ nie przerywamy wypowiedzi innych;
- ♦ pilnujemy kolejności zabierania głosu i czasu wypowiedzi;
- ♦ jeśli ktoś się z kimś nie zgadza, to wyraża to uprzejmie;
- ♦ udzielamy sobie wsparcia i pomocy;
- ♦ dbamy, aby wszyscy byli zaangażowani w pracę;

- ◆ gdy komuś coś się uda, doceniamy to;
- ◆ dbamy, by każdy w grupie czuł się ważny;
- ◆ ograniczamy pomysły mało twórcze.

Przedyskutujcie te zasady tak, by uczniowie zrozumieli, w czym rzecz. Zapytaj np.: „Co to znaczy, że pracując nad projektem, będziemy udzielali sobie nawzajem wsparcia. Zróbmy szybką »burzę mózgów«, by sprecyzować, jakie zachowania innych osób odbieramy jako wsparcie”. Uczniowie – możesz podzielić ich na podgrupy lub pary – określają, co oni sami odbierają jako wsparcie od innych, np.: docenienie pomysłu, uśmiech, uważne słuchanie i zainteresowanie. Na koniec oceńcie listę – wyrzućcie punkty, które wam nie odpowiadają, dodajcie własne. Powstanie wasza własna lista zasad pracy w zespole.

Dzięki nietypowemu podziałowi na grupy, udało się stworzyć nowe relacje w klasie. To spowodowało pojawienie się nowych „talentów”, ponieważ niektórym uczniom zostały przydzielone zadania niejako „na wyrost” i poradzili sobie doskonale.

Jolanta Wilkocka – projekt „Młodzieżowy przewodnik po Szczecinie, wersja niemiecka”

IV. Przykłady

Wybrane projekty realizowane w programie „Szkola Marzeń”

- *Chcę, spróbuję, potrafię (wycieczka do Zakopanego przy minimalnych kosztach)*
- *Statystyczny wizerunek ucznia naszej szkoły*
- *Budżet mojej gminy*
- *Samozatrudnienie – szansa na pracę*
- *Zagrożenia środowiska lokalnego (na przykładzie miejscowości Czyżew)*
- *Gdzie woda – tam życie*
- *Zwierzęta w naszej okolicy*
- *Dieta nastolatka*
- *Projekt szkolnego ogrodu botanicznego.*
- *W domu mojej prababci*
- *Zabytki gminy Radziłów*
- *Tradycje i zwyczaje adwentowe, bożonarodzeniowe i karnawałowe*
- *Legendy podkarpackie*
- *Krótki przewodnik po „Panu Tadeuszu”*
- *Energia elektryczna wokół nas*
- *Zjawiska optyczne w atmosferze*
- *Niedoceniane atrakcje turystyczne w Polsce*
- *Opolanin, Polak, Europejczyk – mój powód do dumy*
- *Ruch to zdrowie*
- *Wirtualna wycieczka po szkole*

Projekty w kursie Nauczycielskiej Akademii Internetowej

- *Polaków portret własny (język polski)*
- *Pamięć przeszłości. Cmentarz Stary w Rytrze – próba przewodnika (historia)*
- *Oblicza demokracji (wiedza o społeczeństwie)*

- *Welcom to our school – strona internetowa szkoły (język angielski)*
- *Masz gotówkę – i co dalej? (matematyka)*
- *Telefon komórkowy – przyjaciel, czy wróg (fizyka)*
- *Z wizytą u naszych sąsiadów (geografia)*
- *Czas w kolorowych płatkach kwiatów – zegar kwiatowy (biologia)*

Projekty realizowane w programie „Uczniowie z klasą”

Na stronach „Szkoły z klasą” opisanych jest ponad 3000 projektów realizowanych przez uczniów w ostatnich latach. Zajmowali się właściwie wszystkim: przyrodą w najbliższym otoczeniu (*Mieszkamy nad Biebrzą*), językiem (*Opowiadali ludzie, że w Bukówcu dobrze...*), historią (*Tradycje polskie zawsze żywe*), przyszłością (*Nasza miejscowość za sto lat, Elektrownie atomowe*), kosmosem (*Tajemniczy kosmos*), badaniem mikroorganizmów żyjących w wodzie (*Rzeka*). Więcej przykładów projektów na stronie www.szkoiazklasa.pl/uczniowiezklasa i www.szkoiazklasa.pl/projekty

Wzięliśmy się za iskrowniki i dokończyliśmy butelki lejdejskie. Później zaczęliśmy skręcać wsporniki z podstawą, przykręciliśmy również suporty. Konstruujemy naszą maszynę elektrostatyczną. Prace są w toku, maszynę nazwaliśmy: „190E” (jak jeden z modeli mercedesa).

Uczestnicy programu „Uczniowie z klasą”, Zespół Szkół Społecznych SPLOT w Nowym Sączu

Projekty edukacyjne Centrum Edukacji Obywatelskiej

- Szkoła myślenia
- Edukacja z Internetem
- Samorząd uczniowski
- Młodzi głosują
- Aktywni z natury. Młodzi ambasadorzy skarbów natury małej ojczyzny
- Patrz i zmieniaj
- Młodzi przedsiębiorczy
- @ktywista
- Ślady przeszłości – uczniowie adoptują zabytki
- Kulthurra!
- EtnoLog
- Atlas literacki Polski
- Sefer – opowieści o polskich Żydach
- Filmoteka szkolna. Akacja!

Opracowaliśmy mały słowniczek gwary śląskiej. Pierwsza jego prezentacja odbyła się na zajęciach informatyki. Wielu naszych kolegów po raz pierwszy usłyszało nazwy śląskie zwykłych domowych urządzeń (np. rechartka). Dużo śmiechu było przy liczeniu (jeden – jedyn, cztery – sztyry, osiem – łozim...). Słownik został wydrukowany i jest rozprowadzany wśród uczniów naszej szkoły – to też rodzaj prezentacji! Również każdy nauczyciel otrzymał słownik. Zostanie on wykorzystany na zajęciach historii regionalnej. Słowniczek zaprezentujemy też w czerwcu podczas „Dni Comeniusa”. Myślimy, że nasza praca była bardzo przydatna.

Uczestnicy projektu „Uczniowie z klasą”, Szkoła Podstawowa nr 2 w Knurowie

Opracowanie: Alicja Pacewicz i Danuta Sterna

Rysunki: Hanna Pyrzyńska

Wykorzystano materiały przygotowane w ramach programu „Szkoła z klasą” i „Akademia SUS”